

TALIODER
TALINISU
HÜBRIID TALINISU
HÜBRIIDRUKIS
TALITRITIKALE
TALINISU
HÜBRIID TALINISU
HÜBRIIDRUKIS
TALITRITIKALE
TALIODER
HÜBRIID TALINISU
HÜBRIIDRUKIS
TALITRITIKALE

TALITERAVILJA SORTIDE KATALOOG 2021

SAATEN-UNION
ühe sammu võrra ees.

**SAATEN
UNION**
Züchtung ist Zukunft

Austatud kolleegid ja partnerid

Viimased aastad on olnud põllumajandussektorile tõeliselt väljakutsuvad. Vegetatsiooniperioodi pöud on näidanud, kui oluline on tõhusalt ära kasutada olemasolevaid loodusressursse. Kliima muutub aina ettearvamatumaks. Kuid kliimamuutused pole ainus väljakutse, mis mõjutab põllumehi nii Balti riikides kui ka kogu Euroopas. Uus Euroopa roheline kurss julgustab kasutama kõiki agrotehnoloogilisi meetmeid veelgi kõrgemal tasemel.

Üks olulisemaid vahendeid, mis aitab seda saavutada, on konkreetsele piirkonnale, põllule või põllumajandusstrateegiale vastavad kultuurid ja õigete sortide valimine.

SAATEN-UNIONI aretajate ja teadlaste jaoks on teraviljasortide valiku peamine kriteerium juba pikka aega olnud kõrge saagikuse potentsiaal ning selle stabiilsus, stressitaluvus ja kättesaadava lämmastiku tõhus kasutamine. Euroopa teraviljaaretajate valdkonna liidrina saame kiiremini reageerida muutuvatele kliima- ja poliitilistele tingimustele. Lisaks tagab SAATEN-UNIONI ulatuslik sordikatsetuste võrgustik kogu Euroopas, et perspektiivsete kandidaatide sobivust testitakse ka kõige ebasoodsamates kasvutingimustes.

Seetõttu saame ohkusega pakkuda Balti riikide põllumeestele sorte eriti laiaast genofondist, mis tagavad suure vastupidavuse põuale ja haigustele ning on kõrge lämmastikutõhususe ja saagikusega.

SAATEN-UNIONI kataloogist leiate kõik taliteraviljasordid alates klassikalisest talinisust, tritikalest, odrast kuni tuleviku teraviljaks nimetatud hübriidrukkini ja meie põldudel ikka veel uudiseks olevate hübriidnisu sortideni.

Tasub esile tõsta HySEED-programmi, mis on oluline tootmisriski vähendamiseks, kuna hübriidide kasvatamine on keerulisemaks muutuvate tootmistingimuste kontekstis aina tähtsam. Heteroosi efekt võimaldab kasutada taimede kõiki olulisemaid omadusi paremini kui kunagi varem.

Täname usaldamast SAATEN-UNIONI! Iga kord, kui valite meie kõige moodsamad sordid ja geneetika, aitate kaasa paremate tulemuste saavutamisele põllumajanduses.

Jõudu tööle!

Nerijus Šilingis

Rapooli Balti esinduse

Tootejuht

Teraviljakultuurid

Sisukord

Talinisu	5
Talitritikale	17
Talioder	20
Hübriid talinisu	23
Hübriidrukis	27

Talinisu

Talinisu

Lämmastiku efektiivsus ja taimede resistentsus haigustele muutuvad Euroopa Komisjoni uue strateegia kontekstis järjest aktuaalsemaks. Saagikuse stabiilsus on väga tähtis ka kliimamuutustetõttu.

Juba 1995. aastal tõstatasid SAATEN-UNIONI aretajad tänini väga olulise teema – sortide mõju lämmastiku omastamise efektiivsusele. Kuna meie aretajad on aastakümneid töötanud lämmastiku efektiivsuse tõstmise, taimede haigusresistentsuse ja saagikuse stabiilsuse suurendamise suunas, saate nüüd valida meie kliimatingimuste jaoks parimate sortide seast, millel on just sellised omadused.

ARKTIS (E)		5
ACHIM (A)		6
ASPEKT (A)		7
ETANA (A)		8
LEMMY (A)	UUS	9
PATRAS (A)		10
ARTIST (B)		11
BONANZA (B)		12
SU MANGOLD (B)	UUS	13
TOBAK (B)		14
ELIXER (C)		15

ARKTIS (E). Ideaalne optimaalseks ja hiliseks külviks.

Sordi kirjeldus

- Stabiilse saagikusega ekstrakvaliteet.
- Hea küpsetuskvaliteet ja hea langemisarv.
- Keskmise küpsusega sort.
- Väga hea talvekindlus, keskmine kõrre pikkus.
- Suurepärane fusarioosi taluvus.

Soovitused

- Sobib väga hästi peale varajast maisi koristust.
- Sobib kasvatamiseks erinevatel mullatüüpidel.
- Optimaalne külvinorm.
- Väga hea fusarioosi taluvus.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus	Hea								
Põuakindlus									
Külviaeg	Optimaalne kuni hiline								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ARKTIS sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

ACHIM (A). Väga elujõuline ja terve.

Sordi kirjeldus

- Kõrge saagipotentsiaali ja hea võrsumisega sort.
- Kesk-hiline küpsus kombineerituna väga hea talvekindlusega.
- Ertiti vastupidav jahukastele, helelaiksusele, kollasele-ja pruunroostele.
- Kõrge küpsetuskvaliteet kõrge langemisarvu, sedimentatsiooni ja proteiini näitajatega.

Soovitused

- Parim külviaeg: varajane kuni optimaalne.
- Hästi ajastatud kasvureguleerimine.
- Parimad eelviljad: hernes, taliraps, heina-ja karjamaad.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus	Väga hea								
Põuakindlus									
Külviaeg	Varajane kuni keskiline								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ACHIM sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

ASPEKT (A). Varajane küpsus, lühem kasvuperiood.

Sordi kirjeldus

- Kõrge ja stabiilne saagikus.
- Hea talvekindlus, lamandumiskindlus keskmine kuni hea.
- Hea küpsetuskvaliteet (A+).
- Kõrge proteiini sisaldus, kõrge langemisarvu ja sedimentatsiooniga.
- Suure teraga ja kõrge mahukaaluga. Keskmise kuni kõrge kasvuga, resistentne jahukastele.

Soovitused

- Varajane koristusaeg annab parima võimaluse talirapsi külvamiseks.
- Soovituslik on kasutada optimaalseid külvinorme.
- Lai külviaken: varajane kuni hiline külv.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ASPEKT sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

ETANA (A). Suurte teradega ja väga hästi arenenud viljapead.

Sordi kirjeldus

- Kõrge saagikus, kõrge talvekindlus, tugeva ja lamandumiskindla kõrrega.
- Hea kvaliteet, stabiilne langemisarv, hea proteiini sisaldus.
- Hea haiguskindlus lehe ja viljapea haigustele.
- Keskvalmiv.

Soovitused

- Ideaalne sort külvikorras peale rapsi ja uba.
- Sobib intensiivseks kasvatamiseks, vajalik on kasvureguleerimine.
- Sobivad keskmised ja hilised külvid.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ETANA sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

LEMMY (A). Varajane sort kõrge saagikuse ja kõrge proteiini sisaldusega.

Sordi kirjeldus

- Ideaalne kombinatsioon saagikuse, varajase küpsuse ja talvekindluse vahel.
- Hea resistentsuspakett silmlaiksuse ja fusarioosi osas (madal DON sisaldus!).
- Kindlustab saagi isegi varasuviste põudade juures.
- Väga hea lämmastiku kasutamise efektiivsusega - head proteiini näitajad madala lämmastiku foonil.
- Kõrge proteiini sisaldus.

Soovitused

- Sobib varajasteks külvideks, sobivad erinevad kasvukohad ja erinevad külvikorrad.
- Kõrge ja stabiilse saagikusega sobib ka kuivematele muldadele.
- Heaks eelviljaks talirapsile.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

LEMMY sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

PATRAS (A). Suure kevadise taastumisvõimega.

Sordi kirjeldus

- Kõrge saagipotentsiaaliga sort.
- Hea kombinatsioon keskmise küpsuse, talvekindluse ja põuakindluse suhtes.
- Madal kuni keskmine taime kõrgus, kõrge lamandumiskindlus.
- Kõrgelt hinnatud haiguskindlus lehehaigustele, eriti jahukastele ja fusarioosile.

Soovitused

- Universaalne sort külvikorras.
- Lai külviaken: varajane kuni hiline külv.
- Tähelepanu peaks pöörama pruunlaiksuse seirele.
- Sobilik erinevate niiskusrežiimidega muldadele.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

■ PATRAS sordi omadused

■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

ARTIST (B). Väga kõrge haiguskindlus enamike haiguste suhtes.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrged ja stabiilsed saagid.
- Hea talvekindlus.
- Keskvarajane küpsus, taimedel on väga hea lehe ja viljapea haiguskindlus.
- Lühikese kuni keskmise pikkusega kõrs, kõrge lamandumiskindlus.
- Suured terad viljapeas annavad kõrge mahukaalu.
- Kõrge langemisarv ja stabiilne sedimentatsiooni number.

Soovitused

- Sobilik madalama niiskusraimiga muldadele.
- Soovituslik lisaväetamine lämmastikuga enne õitsemist.
- Optimaalne külviaeg: keskvarajasest kuni keskhiliseni.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

Sordi omadused

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									

Saagi struktuur

Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									

Haiguskindlus

Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunilaiksus (DTR)									
Fusarioos									

Tera kvaliteet

Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ARTIST sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

BONANZA (B). Sobib intensiivseks kasvatamiseks.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrge ja stabiilne saagipotentsiaal.
- Väga hea talvitumine kõigis Balti riikides.
- Eriti haiguskindel jahukastele ja pruunroostele.
- Kiire sügisese võrsumisega Keskhilise küpsusega, taimed on lamandumiskindlad.
- Hea haiguskindlus fusarioosi ja helelaiksuse suhtes.

Soovitused

- Külvikorras sobib kõikide kultuuride järgi.
- Tähelepanu peaks pöörama pruunlaiksuse seirele.
- Sobib optimaalseks ja hiliseks külviks.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

■ BONANZA sordi omadused

■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU MANGOLD (B). Kõrge stabiilsuse ja efektiivse lämmastiku kasutamisega kõrgeimad saagid.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrged ja stabiilsed saagid erinevates kasvutingimustes.
- Top saagikused kõikidel majanduskatsete aastatel nii Eestis kui Leedus.
- Parim lämmastiku kasutamise efektiivsus, ideaalne saagi ja proteiini kombinatsioon.
- Keskvarajane küpsus, keskmine kõrre pikkus ja väga hea lamandumiskindlus.
- Terved taimed kuni saagi koristamiseni, kõrge haiguskindlus fusarioosile, madal DON sisaldus.

Soovitused

- Sobilik kõikidesse piirkondadesse ja kõikidesse külvikordadesse!
- Võiks arvestada haigustõrjega pruunrooste vastu!

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

SU MANGOLD sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

TOBAK (B). Oma näitajatelt väga stabiilne.

Sordi kirjeldus

- Kõrge ja stabiilne saagikus.
- Head küpsetusnäitajad, stabiilne langemisarv.
- Kõrge talvekindlus, väga elujõuline kevadel, paindlik erinevate ilmastikutingimuste suhtes.
- Taimed on lühema kuni keskmise kasvuga, tugeva kõrrega, keskmise valmimisega.
- Intensiivse kasvu ja arenguga kõikides kasvufaasides.

Soovitused

- Sobib külvamiseks enne talirapsi, ei sobi külvata pärast maisi.
- Tähelepanu tuleks pöörata fusarioosi ja silmlaiksuse ilmnemisele.
- Lai külviaken: varajane kuni hiline külvi.
- Soovituslik on optimaalne külvinorm ja optimaalne taimede tihedus.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

TOBAK sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

ELIXER (C). Usaldusväärne, universaalne.

Sordi kirjeldus

- Väga võimekas ja stabiilse saagiga nisu.
- Suurepärane talvekindlus ja kõrge põuataluvus.
- Terve lehestik ja talub fusarioosi.
- Saak on heaks tooraineks pagaritööstustele.
- Tänu fusarioosi taluvusele sobib hästi nisu järgseks külvamiseks.

Soovitused

- Sobib kasvukohtadesse, kus on suur fusarioosi surve, eriti pärast maisi.
- Ideaalne varajasteks külvideks.
- Hea võrsumisvõimega, allub hästi kõrrereguleerimisele.
- Kõige populaarsem C kategooria nisu Saksamaal.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus	Hea								
Põuakindlus									
Külviaeg	Optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

ELIXER sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

Talitritikale

Talitritikale

Alates 1965. aastast on SAATEN-UNIONI aretajad järjekindlalt tegelenud taimesortide selektsiooni uuenduste loomise ja arendamisega. Vanad sordid asendatakse järjest moodsamate, intensiivsemalt arenevate sortidega, millel on väga kõrge saagikus ning suurepäraseid agronoomilised omadused.

TADEUS	UUS	17
TULUS		18

TADEUS*. Väga terve, talve- ja põuakindel.

Sordi kirjeldus

- Kõrge talvekindlus, hea põuakindlus.
- Väike fungitsiidide vajadus.
- Kõrge saagipotentsiaal kõrge tuhande tera massiga.
- Keskmise kõrre pikkus, hea lamandumiskindlus.

Soovitused

- Sobib mahetootmisesse.
- On hästi vastu pidanud lumiseenele.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus	Väga hea								
Põuakindlus									
Külviaeg	Optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Äärislaiksus									
Lumiseen									
Fusarioos									

TADEUS sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

TULUS. Külma- ja põuakindel.

Sordi kirjeldus

- Kõrge ja stabiilse saagikusega sort.
- Hea haiguskindlus lehehaigustele, eriti pruunroostele ja jahukastele.
- Hea talvituja, põua- ja külmakindel.
- Keskmise taime kõrgus, ei lamandu, keskvalmiv.
- Kevadel intensiivne areng ja kiire kasv.
- Suure teraga.

Soovitused

- Sobib kasvatamiseks kuivades ja raskemates tingimustes.
- Madalad kasvatuskulud.
- Külviaeg: optimaalne kuni hiline.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus	Hea								
Põuakindlus									
Külviaeg	Optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Äärislaiksus									
Lumiseen									
Fusarioos									

TULUS sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

Talioder

Talioder

Uued taliodra sordid on juba aastaid taganud stabiilse saagi ja kvaliteedi. Paljudes piirkondades jõudis saak talinisu saagi tulemusteni, eriti näiteks 2018. ja 2019. aasta ebasoodsates tingimustes. Lisaks võimaldab talioder produktiivsemat jaotust põldudel, avardab välihügieeni võimalusi ja on varajase saagikoristuse tõttu eriti mugav talirapsi eelkõlv.

JAKUBUS

UUS

20

JAKUBUS. Talvekindel ja terve taim.

Sordi kirjeldus

- Erakordne saagikus, kõrge tootlikkusega sort.
- Hea kompenseerimisvõimega, keskmise küpsusega ja hea lamandumiskindlusega.
- Kõrge talvekindlus, hea kevadise taastumisvõimega.
- Hea haiguskindlus lehehaigustele.

Soovitused

- Sobilik söodakultuuriks.
- Sobib kasvatuseks piirkondadesse kus on kergemad mullad ja keerulisemad kasvutingimused.
- Väga hea taastumisvõimekus pärast kahjustusi.
- Euroopas kasvatatakse suurtel aladel ja tema tähtsus järjest tõuseb.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Pruun rooste									
Äärislaikus									
Vörklaikus									
Tera kvaliteet									
Proteiin									
Jääk sõelal (>2.2 mm)									
Mahukaal									

JAKUBUS sordi omadused

Hübriid talinisu – pilk tulevikku.

Nisu kasvatatakse suuremal alal kui ühtegi teist toidukultuuri. Nende kasvuala ulatub 67° põhjalaiusest (Skandinaavia, Venemaa) kuni 45° lõunalaiuseni (Argentiina, sealhulgas kõrgemad troopika ja subtroopika regioonid). Aastas koristatakse enam kui 600 miljonit tonni nisu ning see kultuur on maailmas maisi järel teisel kohal.

Alates 1985. aastast on SAATEN-UNIONI aretajad ja teadlased palju pingutanud, luues kõrge potentsiaaliga hübriidseid talinisu sorte. Nii intensiivse selektsiooni ja ulatusliku tootmiskogemuse tulemusena on SAATEN-UNION endiselt peamine hübriidnisu tarnija. Hübriidnisu on konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku taimekasvatuse põhielement. Heteroosi tõttu on hübriidnisu kasv parem. Selle tulemuseks on intensiivsem võrsumine ja parem juurte areng. Nii saame:

- Suurema ja stabiilsema saagikuse
- Võimsamad ja tervemad taimed
- Toitainete ja vee parema omastamise
- Suurema taluvuse ebasoodsate kasvutingimuste suhtes

Heteroosi efekt on hübriidnisu peamine eelis. Heteroos on kahe homosügootse genotüübi ristamise tõttu avalduv suurem mõju, võrreldes kahe algsordi keskmisega. See parandab taime teatud omadusi, näiteks:

- suurem kasutegur
- paremini arenenud juuresüsteem
- suurem taime produktiivsus
- suurem tuhande seemne mass,
- „Stay Green“ efekt ehk suurem biomass tänu tihedale lehestikule ja jämedatele kõrtele.

Kõigi nende tunnuste kombinatsioon võimaldab efektiivsemalt ära kasutada taime geneetilist potentsiaali ka ebasoodsates kasvutingimustes. See avaldub suurema ja stabiilsema saagina.

Isetolmlevate taimede (nisu, oder) heteroosiefekt on vähem väljendunud kui risttolmlevate taimede (mais, rukis) oma. Seetõttu on hübriidnisu geneetiliselt kodeeritud potentsiaali parimaks ärakasutamiseks vaja teha mitmeid olulisi muudatusi kasvatustehnoloogias.

Külviaeg: hübriidnisu külvatakse esimesena, et jõuaks moodustuda piisavalt külgvõrseid.

Külvinorm: selektsiooniga aretatud intensiivsema võrsumise tõttu soovitatakse väiksemat külvinormi (150–200 taime / m²).

Väetamine: erinevalt tavalisest nisust tuleks kogu kavandatud lämmastiku norm (välja arvatud „kvaliteedi tõstmise“ väetamine) kasutada ära varakevadel, võrsumise faasis*.

*Soovitav on kasutada lämmastiku stabilisaatorit.

Haiguste tõrje: tänu Stay Greeni efektile on taimed haigustele vastupidavamad, seetõttu kasutatakse sageli integreeritud taimekaitset.

SU HYLUX (B)	23
SU HYMALAYA (B)	24

SU HYLUX (B). Sobib madalama kvaliteediga muldadele.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrge saagipotentsiaal.
- Varajane küpsus ja hea talvekindlus.
- Kõrge haiguskindlus helelaiksusele, fusarioosile ja silmlaiksusele (PCH1 geen).
- Tugev kõrs ja kõrge lamandumiskindlus.
- Talub hästi nii põuda kui ka pinnavett, tänu hästi arenenud juurestikule.
- Väga suured terad.

Soovitused

- Intensiivne areng keskmistel kui ka kerge lõimisega muldadel.
- Varajane saagikoristus annab hea võimaluse talirapsi külviks.
- Külvikorras sobib peale teraviljasid.
- Sügisel on oluline umbrohutõrje.
- Intensiivne võrsumine ja suur biomass nõuab kõrgemat normi N-väetamisel.
- Külviaeg: varajane kuni keskmine.
- Külvinorm: 150-200 tera/m².

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

Sordi omadused

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									

Saagi struktuur

Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									

Haiguskindlus

Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									

Tera kvaliteet

Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

SU HYLUX sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU HYMALAYA (B). Hea kohaneja rasketes tingimustes.

Sordi kirjeldus

- Kõrge saak, hea kompenseerimisvõime, pea täituvus teradega väga hea.
- Keskiline küpsus, talve-ja põuakindel.
- Väga kõrge haiguskindlus jahukastele, fusarioosile, DTR´ile.
- Tugev juurekava võimaldab head toitainete ja vee omastamist.
- Stabiilne kõrs, väga hea põuataluvus, hea vee omastatavus.

Soovitused

- Intensiivse arenguga kergetel ja keskmise lõimiseiga muldadel.
- Tänu varajasele küpsusele on ta väga hea eelvilil talirapsile.
- Sügisel on oluline umbrohutõrje.
- Intensiivne võrsumine ja suur biomass nõuab kõrgemat normi N-väetamisel.
- Külviaeg: varajane kuni keskmine.
- Külvinorm: 150-200 tera/m².

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

Sordi omadused

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Pea loomine									
Küpsus									
Talvekindlus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									

Saagi struktuur

Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									

Haiguskindlus

Jahukaste									
Helelaiksus									
Kollane rooste									
Pruun rooste									
Pruunlaiksus (DTR)									
Fusarioos									

Tera kvaliteet

Langemisarv									
Kleepvalk									
Proteiin									

SU HYMALAYA sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

Hübriidrukis – tuleviku teravili

Veel umbes 60 aastat tagasi oli rukis Kesk- ja Põhja-Euroopas üks olulisemaid kultuure. Põllumajanduse intensiivistumise ja nisukasvatuse suurte edusammude tõttu taandus rukis aga vähem viljakatele põldudele. Rukkipõldude pindala vähenes pidevalt ja saavutas madalpunkti 1970. aastate lõpus. Tänu aretajate pikaajalisele tööle koguti ulatuslik rukki geenivaramu, mis sobib hübriidrukki aretamiseks.

Saaten-Union on üks kahest turuliidrist Euroopas, kes on kuulus oma moodsate hübriidsete rukkisortide poolest, mida kasvatatakse, uuritakse ja valitakse välja lausa 16 jaamas, mis asuvad eri riikides. Nii laia võrgustiku tõttu saab uute kandidaatide andmeid analüüsida enne registreerimisprotsessi algust, valides ainult kõige suurema potentsiaaliga sordid.

Saaten-Unioni hübriidsed rukkisordid luuakse, keskendudes haiguskindlusele, suuremale ja stabiilsemale saagikusele. Kõik see annab kuni 20% suurema saagikuse kui traditsioonilised liinisordid.

Hübriidrukis – kulutõhus kultuur

Hübriidrukis on kulutõhus kultuur, mis säästab ressursse!

- Toitainete tõhus omastamine tagab maksimaalse saagikuse ka üha karmimate tootmistingimuste korral.
- Nende kõrge põuataluvus aitab vastu pidada juba nii tavalised varajased põuad.
- Suur vastupanuvõime paljudele haigustele tagab tervema saagi ka pärast ühe või teise fungitsiidi keelustamist.
- Rukis aitab tõsta nii põllu- kui ka loomakasvatuse kulude tasuvust.

Kuna hübriidrukis ei ole mulla suhtes nõudlik, kasvatatakse seda sageli kergetel muldadel. Kuid suurema toitainete sisaldusega muldades saavutab rukis täiesti konkurentsivõimelise saagi. Tänu jõulistele juurtele vajab hübriidrukis teiste teraviljadega võrreldes vähem vett ja toitaineid. See on kasulik, pidades silmas Euroopa Liidu uut rohesuunda.

Majanduslikult maksimaalne saak saavutatakse, külvates 180–220 seemet ruutmeetri kohta. Täpne külvinorm korrigeeritakse, võttes arvesse külviaega ja mullastiku olusid.

SU ARVID	27
SU BENDIX	28
SU NASRI	29
SU PERFORMER	30
SU PROMOTOR	31

SU ARVID. Parim sort nii toidu- kui ka söödaviljaks.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrge ja stabiilne saak.
- Keskmise küpsusega, väga kõrge põuakindlus, 2018 parim saagikus Euroopas.
- Keskmise kõrgusega taimed, hea lamandumiskindlus.
- Üle keskmise terve lehestik.
- Üks parimaid sorte toidu- ja söödavilja osas SAATEN - UNION´i portfellis.

Soovitused

- Varajane saagikoristus tagab stabiilse langemiarvu.
- Optimaalne külvinorm 180-220 seemet/m².
- Sobilik optimaalseks ja hiliseks külviks.
- Kasvab edukalt kõikidel mullatüüpidel.

Sordi omadused

--- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, +++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Äärislaikus									
Pruun rooste									
Tungaltera									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Proteiin									

SU ARVID sordi omadused

Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU BENDIX. Kõige efektiivsemalt lämmastikku omastav sort.

Sordi kirjeldus

- Kõrge saagipotentsiaal kombinatsioonis kõrge proteiinisisaldusega.
- Stabiilne ja tugev kõrs, kompaktne, keskmine kõrgus.
- Hea taime tervis, eriti haiguskindel pruunrooste.
- Väga hästi arenenud juurekava, hea toitainete omastamisvõime.
- Väga hea põuataluvus.

Soovitused

- Sobib varajaseks külviks kuivematele põldudele.
- Madalad sisendid - kõrge saak.
- Optimaalne külvinorm 180-220 seemet/m².
- Külviaeg: optimaalne intensiivsel kasvatamisel võib vajada kasvu reguleerimist.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Põuakindlus									
Külviaeg	Varajane kuni optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Äärislaikus									
Pruun rooste									
Tungaltera									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Proteiin									

■ SU BENDIX sordi omadused

■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU NASRI. Varajane küpsus.

Sordi kirjeldus

- Esimene hübriidrukki sort kõrge saagikuse ja varajase küpsusega.
- Olemas kõik "turboomadused" - hea tervis, jõuline areng ja peade hea täituvus.
- Kõrge ja stabiilne langemisarv.

Soovitused

- Sobib kasvatamiseks piirkonda, kus järelkultuuri varajane külv on tähtis.
- Optimaalne külvinorm 180-220 seemet/m².
- Külviaeg: optimaalne.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Põuakindlus									
Külviaeg	Optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Äärislaiksus									
Pruun rooste									
Tungaltera									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Proteiin									

■ SU NASRI sordi omadused

■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU PERFORMER. Euroopa saagitšempion.

Sordi kirjeldus

- Väga kõrge saagiga turbohübriid, kõrge ja stabiilne langemisarv.
- Intensiivne sügisene ja varakevadine areng.
- Keskvalmiv, hea lamandumiskindlus, kõrge pruuastrooste ja jahukaste taluvus.

Soovitused

- Sobib mahetootmisesse.
- Kompaktne ja hea arenguga keskmistel ja parema lõimisega muldadel.
- Optimaalne külvinorm 180-220 seemet/m².
- Külviaeg: optimaalne kuni hiline külv.

Sordi omadused

---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Põuakindlus									
Külviaeg									
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Äärislaiksus									
Pruun rooste									
Tungaltera									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Proteiin									

■ SU PERFORMER sordi omadused ■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

SU PROMOTOR. Väga head näitajad, universaalne kohaneja.

Sordi kirjeldus

- Väga võimsa saagikusega turbohübriid.
- Terad väga ühtlased, kõrge langemisarv ja kõrge mahukaal.
- Väga terve lehehaiguste osas, eriti jahukaste ja pruunroostele.
- Keskmise küpsusega sort, lühikese kuni keskmise kõrre pikkusega.
- Hea stressitaluvus ilmastiku suhtes.

Soovitused

- Sobib kergematele muldadele.
- Optimaalne külvinorm 180-220 seemet/m².
- Külviaeg: optimaalne.

Sordi omadused

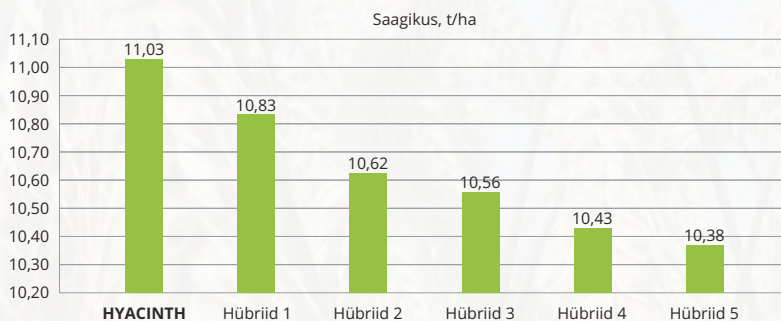
---- = Väga madal vastupanu/varajane/madal, ++++ = Väga kõrge vastupanu/hiline/pikk

	----	---	--	-	0	+	++	+++	++++
Sordi omadused									
Pea loomine									
Küpsus									
Külviaeg	Optimaalne								
Taimede kõrgus									
Lamandumiskindlus									
Saagi struktuur									
Viljapäid/m ²									
Terasid viljapeas									
1000 tera mass									
Haiguskindlus									
Jahukaste									
Äärislaiksus									
Pruun rooste									
Tungaltera									
Tera kvaliteet									
Langemisarv									
Proteiin									

■ SU PROMOTOR sordi omadused ■ Kataloogis olevate teiste Saaten-Unioni sortide omadused

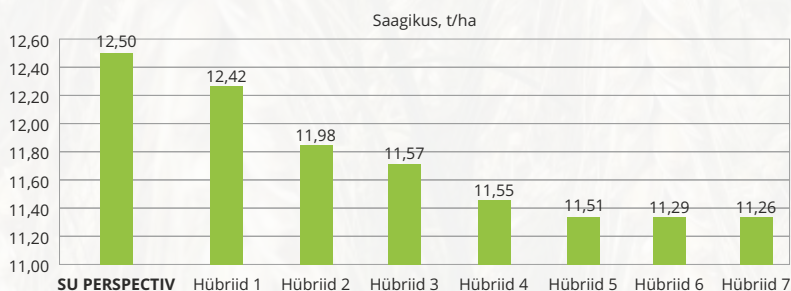
Suurima potentsiaaliga hübriidsordid, mis on praegu meie katsetes:

Hübriidnisu: HYACINTH

Katsete koondtulemused. Plunge, Viški, Viljandi katsekeskused, 2020.

Hübriidrukis: SU PERSPECTIV

Erakatse andmed. Viški katsekeskus, Lāti, 2020.

Potentsiaalsed kandidaadid on testimisel:

Talinisu

SU AVENTINUS (A)

SU MERBOLD (A)

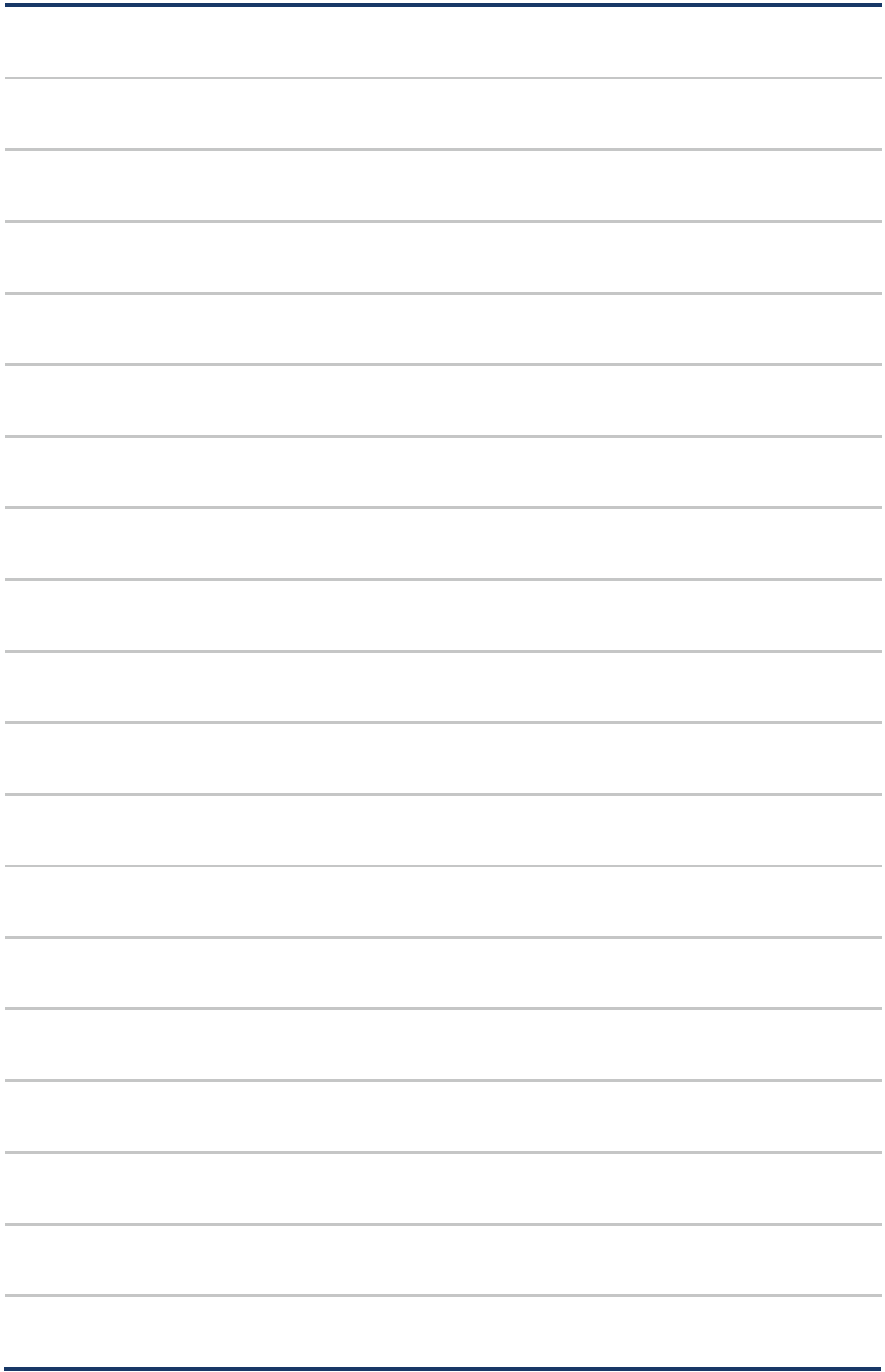
SU BANATUS (B)

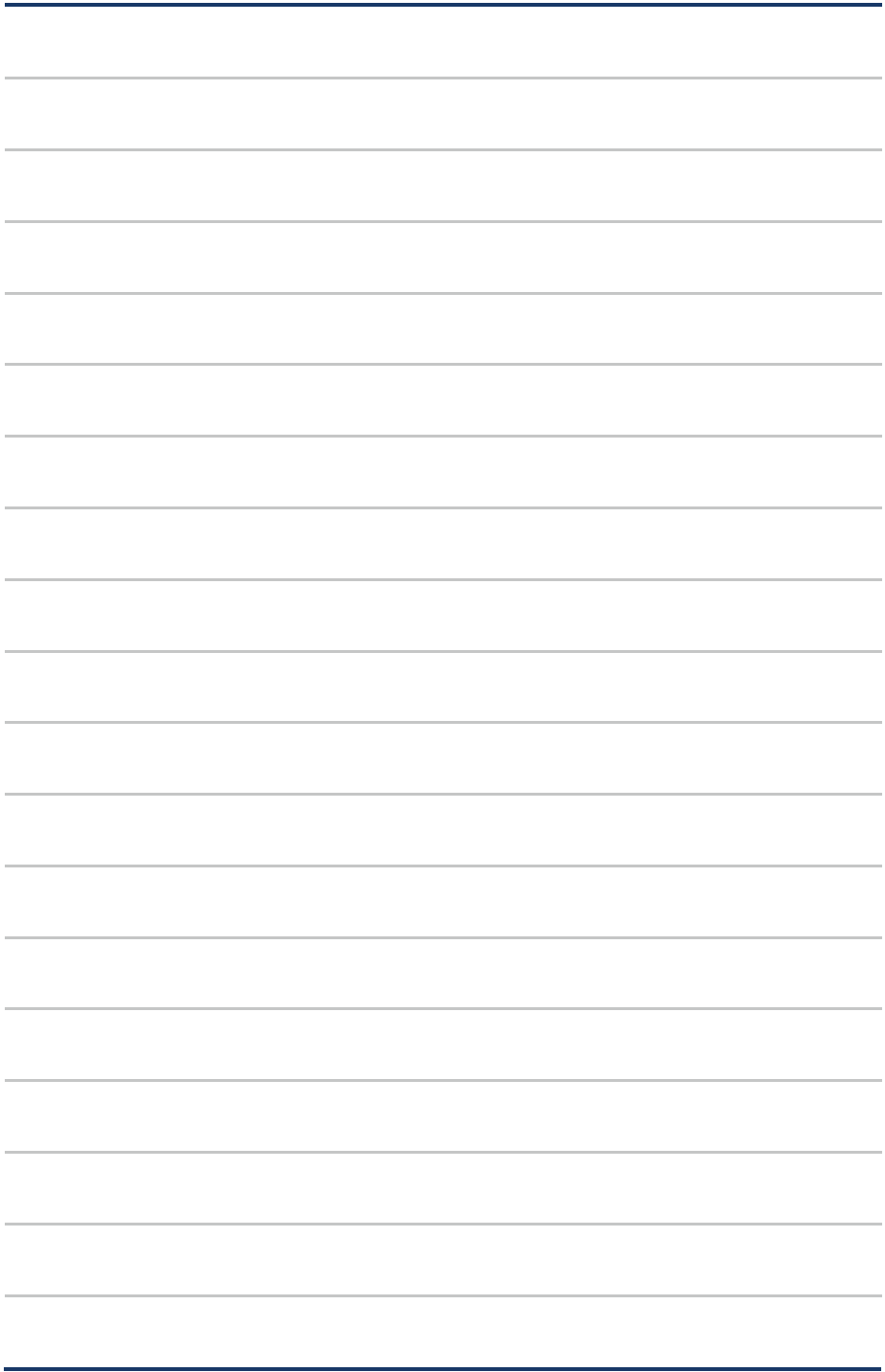
POLARKAP (B)

Talioder

SU MIDNIGHT

SU LAUBELLA

RAPOOLI ESINDUS EESTIS

F. Tuglase 19-212,
Tartu, 51014 Eesti

Allar Kade

Eesti piirkonnajuht
Mob: +372 569 37007
a.kade@rapool.com

Brošüür on koostatud 2021.a.

RAPOOLI ESINDUS BALTI RIIKDES

Varpo 34, LT-76241, Šiauliai
Leedu

Tel.: +370 413 99609
baltic@rapool.com
www.rapool.lt

**SAATEN
UNION**
Züchtung ist Zukunft